

Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter

beslutade den xx november 2019.

Konsumentverket beslutar följande allmänna råd.

1. Inledning

Dessa allmänna råd gäller tillämpningen av bestämmelserna om god kreditgivningssed, måttfull marknadsföring information vid marknadsföring, information innan ett kreditavtal ingås, kreditprövning samt kreditförmedling i konsumentkreditlagen (2010:1846).

De berör även tillämpningen av marknadsföringslagen (2008:486), lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden samt lag (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.

Näringsidkare bör även följa Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden.¹

2. God kreditgivningssed och måttfullhet vid marknadsföring

God kreditgivningssed

Till 6 § konsumentkreditlagen

Näringsidkaren bör på lämpligt sätt försäkra sig om att konsumenten har förstått de förklaringar avseende viktiga delar av avtalet som har lämnats.

Om en kreditgivare finansierar ett köp av en vara eller tjänst som en annan näringsidkare tillhandahåller och marknadsför bör kreditgivaren verka för att näringsidkaren i sin marknadsföring av krediten uppfyller gällande bestämmelser om informationskrav vid marknadsföring.

¹ FFFS 2014:11

Vid kreditköp bör återbetalningstidens längd inte överstiga varans livslängd. För varor där teknikutvecklingen är snabb bör detta särskilt beaktas.

Vid återbetalningstidens bestämmande bör hänsyn tas till kreditbeloppet och ett lägre belopp bör därmed motsvaras av kortare löptid.

Det belopp som konsumenten ska erlægga vid varje betalningstillfälle bör vara så stort att det medför en skälig amortering av krediten.

Vid fakturabetalning bör inget annat belopp än det avtalade marknadsföras i anslutning till det avtalade beloppet.

Information om möjlighet till annan betalningsplan än vad som avtalats bör inte ges en framträdande plats på fakturan.

Om kreditavtalet medger en möjlighet att välja belopp att betala t.ex. vid en kreditkortsfaktura, bör kreditgivaren välja den totala utestående skulden som förfyllt belopp. Om det inte är möjligt bör kreditgivaren lämna fältet för belopp tomt.

Om konsumenten utnyttjar en så kallad betalningsfri månad bör kreditgivaren informera om konsekvenserna av att en betalningsfri månad utnyttjats och skuldsaldot därmed har ökat med ränta och eventuella avgifter för den betalningsfria månaden.

Vid första aviseringen efter utnyttjandet av en betalningsfri månad bör det framgå hur den betalningsfria månaden påverkat skuldsaldot.

Måttfullhet vid marknadsföring

Till 6 a § konsumentkreditlagen

Vid marknadsföring av en kredit bör det inte samtidigt erbjudas någon form av gåva eller deltagande i tävling till den som ansöker om eller beviljas en kredit.

Vid marknadsföring av kredit bör det inte erbjudas någon form av ekonomisk kompensation till konsumenten, varken vid kreditavtalets ingående eller vid utnyttjande av krediten.

Möjligheten att få ett snabbt besked bör inte framhållas i marknadsföringen utan att det samtidigt och på ett lika framträdande sätt lyfts fram att beskedet kan vara antingen ett beviljande eller ett avslag.

Vid fortlöpande krediter eller kontokrediter bör inte det outnyttjade kreditutrymmet framhållas.

Om en kredit marknadsförs som räntefri eller motsvarande bör detta likställas med att noll procent (0 %) ränta uttas för krediten.

En näringsidkare bör i marknadsföring inte framhålla frånräntesatser. Om en frånränta anges i marknadsföringen bör även ett räntespann presenteras.

Kreditgivare bör avstå från att bifoga ansökningsformulär vid direktreklam av en kredit, oavsett om marknadsföringen riktar sig direkt till en specifik konsument eller inte.

Kreditgivare bör även i marknadsföring avstå från uttryck som ger konsumenten uppfattning om att krediten redan är beviljad eller att kreditgivaren redan prövat om konsumenten har en återbetalningsförmåga.

Måttfull och neutral information är särskilt viktig vid utformningen av marknadsföringsmaterial som ska användas vid marknadsföring utanför affärslokal.

3. Information vid marknadsföring och innan ett kreditavtal ingås

Till 7-8 §§ konsumentkreditlagen

Vid angivande av det representativa exemplet bör exemplet lämnas med angivande av datum för när antagandet/beräkningen fastställdes. Vidare bör det representativa exemplet ses över och uppdateras var tredje månad.

Utan att konsumenten efterfrågar det, bör näringsidkaren förklara vad som händer vid betalningsdröjsmål, särskilt i de fall då ett dröjsmål medför väsentligen ändrade villkor.

Till 10 § konsumentkreditlagen

I de fall kreditavtal marknadsförs till konsumenter genom telefonförsäljning är det av särskild vikt att näringsidkaren beaktar vad som ovan sägs om god kreditgivningssed och måttfullhet. Näringsidkaren bör även försäkra sig om att konsumenten förstår den information som lämnas i samtalet.

4. Kreditprövning

Till 12 § konsumentkreditlagen

Inhämta uppgifter

Den creditsökande konsumentens ekonomiska förutsättningar att fullgöra

kreditavtalet bör normalt bedömas mot bakgrund av:

Inkomst: Uppgift om aktuell inkomst samt typ av inkomst bör inhämtas direkt ifrån konsumenten.

Utgifter: Konsumenten bör ges tillfälle att lämna uppgifter om sina månatliga utgifter vid ansökan. Om konsumenten ingår i ett hushåll med flera personer bör den del av utgifterna som konsumenten ansvarar för inhämtas. Vidare bör även uppgift om boendekostnad alltid inhämtas direkt ifrån konsumenten. För att säkerställa att konsumenten förstår vilka utgifter som omfattas kan dessa exemplifieras i samband med ansökningsprocessen.

Skulder: Konsumenten bör tillfrågas om månatliga betalningar avseende befintliga skulder.

Kreditgivaren bör även inhämta en kreditupplysning.

Kontroll av inhämtade uppgifter

Inkomst: Den av konsumenten uppgivna inkomsten bör kontrolleras mot taxerad inkomst. Vid osäkerhet om uppgifterna stämmer eller vid större avvikelser mot taxerad inkomst bör lönespecifikationer inhämtas.

Utgifter: Näringsidkaren bör för att kontrollera konsumentens egna uppgifter använda Konsumentverkets beräkningar för hushållets kostnader. Näringsidkaren bör vara medveten om att dessa beräkningar inte omfattar samtliga utgifter som en konsument kan förväntas ha. Det bör även vara möjligt att använda andra myndigheters beräkningar av levnadskostnader.

Skulder: Om kreditgivaren får uppgift om konsumentens tidigare kreditansökningar från annan än konsumenten bör kreditgivaren kontrollera detta mot de av konsumenten lämnade uppgifterna samt ställa kontrollfrågor gällande ansökningarna. Detta i syfte att kontrollera hur många av förfrågningarna som lett till beviljade krediter.

Beräkning av konsumentens återbetalningsförmåga

De uppgifter som inhämtas från konsumenten och andra källor bör ligga till grund för en ”kvar att leva på kalkyl” (KALP), för att pröva om konsumenten har betalningsutrymme för den sökta krediten.

5. Kreditförmedlare

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

Till 48 § konsumentkreditlagen

Det bör klart och tydligt framgå av marknadsföringen att det rör sig om kreditförmedling. Det bör även tydligt framgå vilken eller vilka kreditgivare som förmedlaren samarbetar med.

Om konsumentens ansökan inte skickas till kreditförmedlarens samtliga samarbetspartners bör konsumenten få information om detta särskilt.

Det bör även framgå hur konsumenten får ta del av de krediterbudanden som lämnas.

När kreditförmedling sker genom uppsökande verksamhet på distans eller utanför affärslokal bör kreditförmedlaren eller dennes representant inte ge konsumenten intryck av att ha kännedom om konsumentens befintliga låne- eller ekonomiska situation.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2020, då Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter (KOVFS 2011:1) upphör att gälla.

CECILIA TISELL